

Kasteel d'Ursel

MAGAZINE

Afgiftekantoor
2099 Antwerpen X
P 509 274

Bedverhalen in het kasteel

- Dagboek van een idealist
- Een duik in de kasteelvijver
- De vele schoonheden van Hex

PROVINCIE
ANTWERPEN

Inhoud

WELKOM & AANKONDIGING 2-3

EVENEMENT. Bedverhalen in het kasteel 4-5

UIT HET ARCHIEF. Dagboek van een idealist 6-7

ARCHEOLOGIE. Een duik in de kasteelvijver 8-9

HISTORISCHE HUIZEN. De vele schoonheden van Hex 10-11

GROEN. Van grootoren, laatvliegers en dwergen 12-13

MUZIEK IN HET KASTEEL 14

FOTOWEDSTRIJD. 15

KALENDER FEBRUARI - MAART - APRIL 2008 16

Colofon

Kasteel d'Ursel

Wolfgang d'Urselstraat 9 | B-2880 Hingene | www.kasteeldursel.be
T 03 820 60 11 | F 03 820 60 15 | kasteeldursel@admin.provant.be

Het magazine van het Kasteel d'Ursel is een uitgave van de deputatie van de provincieraad van Antwerpen: Camille Paulus, gouverneur-voorzitter, Ludo Helsen, Jos Geuens, Koen Helsen, Marc Wellens, Inga Verhaert en Bart De Nijn, leden en Danny Toelen, provinciegriffier.

Jaargang 4, nummer 13, februari maart april 2008

REDACTIE: Veerle Moens en Koen De Vlieger-De Wilde, met medewerking van Joke Bungeneers, Paul Contryn, Roel Daenen, Chris De Maegd, Baudouin d'Ursel, Ghislain d'Ursel, René Lux, Marleen Sluydts, Machteld Timmermans, Jorn Van Den Bogaert, Veerle Wallebroeck, Jos Winkelmanns en met steun van de personeelsleden van het Kasteel d'Ursel

VORMGEVING: Annemie Druyts

DRUK: Albatros Printing, Boechout

OPPLAGE: 6750 exemplaren

Dit magazine werd gedrukt op milieuvriendelijk papier en verpakt in milieuvriendelijke folie.

ISSN 1781-4464

Beste lezer,

Tussen Kerstmis en Nieuwjaar werden we gecontacteerd door enkele verontruste Hingenaars. Zowel telefonisch als per e-mail uitten ze hun bezorgdheid over iets wat ze 'een grote smet op ons blazoen', 'afschuwelijk' en 'onaanvaardbaar' noemden. Waar ging het over? Eind vorig jaar plaatste een aannemer een tijdelijk dak op het zogenaamde poortgebouw aan de Edmond Vleminckxstraat. De stevige golfplaten moesten het vervallen bijgebouw beschermen tegen weer en wind, in afwachting van een volledige restauratie (inclusief een echt pannendak). Meer informatie over het poortgebouw vind je in het artikelje rechts onderaan de volgende pagina én op een infobord in het park.

Uit de reacties bleek dat onze mondige burens zelf ook wel vermoedden dat de gecontesteerde dakbedekking een tijdelijke oplossing was. Toch namen ze het zekere voor het onzekere en riepen ze ons tot de orde. Zo bleek nog maar eens hoe sterk de Hingenaars zich betrokken voelen bij hun kasteeldomein. Daarom zullen we in de toekomst proberen om sneller informatieborden te plaatsen over geplande werken. En wie vragen, opmerkingen of suggesties heeft over het kasteel of het park kan natuurlijk altijd bij ons terecht. Niet elk probleem zullen we onmiddellijk kunnen oplossen, maar we doen in elk geval ons uiterste best!

Het tijdelijke dak op het poortgebouw komt trouwens niet zomaar uit de lucht gevallen. De laatste jaren heeft het kasteel verreweg de meeste aandacht gekregen en werden ook de financiële middelen vooral binnen de muren gebruikt. Toch staan er op het domein d'Ursel nog heel wat andere bouwsels. Nu het einde van de restauratiewerken in het kasteel stilaan in zicht komt, zal de focus langzaam maar zeker naar de rest van het domein verschuiven.

Het al vermelde poortgebouw staat bovenaan het lijstje. Nadien zal het de beurt zijn aan het schildersatelier aan de Koningin Astridlaan. Het werd sinds 1877 gebruikt door hertogin Antonine de Mun en later door haar dochter Henriëtte d'Ursel, beiden gepassioneerde kunstenaressen. Een derde bijgebouw, de boswachterswoning aan de Kleine Hinckstraat, is helaas onherstelbaar beschadigd door vandalisme en brandstichting. Het zal dan ook in de loop van 2008 worden afgebroken. Gelukkig gaat het om een relatief recent en minder waardevol gebouw.

Naast de echte bijgebouwen zijn er ook nog de bruggen en de poorten. Zowel de brug achteraan de kasteelvijver (die leidt naar het parkbos) als de dienstbrug aan de linkerkant van het kasteel zullen binnenkort een opknopbeurt krijgen. De metalen brugleuningen worden gezandstraald en opnieuw zwart geschilderd en het afgebrokkelde metselwerk wordt hersteld. De herstellingen aan de toegangspoorten van het kasteeldomein zijn complexer, maar zodra we kunnen, zullen we er werk van maken.

Ondertussen gaat ook het nieuwe leven in het kasteel verder. Het meest in het oog springend zijn ongetwijfeld onze 'Bedverhalen in het kasteel'. Van kelders tot slaapkamers presenteren we samen met Het Firmament, steunpunt voor figurentheater, onder andere een tentoonstelling, theaternachten, voorleessessies en nocturnes. Een absolute aanrader voor jong en oud!

Ludo Helsen
Gedeputeerde voor cultuur
lhelsen@provant.be

Koen De Vlieger-De Wilde
Beheerder Kasteel d'Ursel
koen.devlieger@admin.provant.be

Doe het gratis magazine cadeau!

Zou je ons gratis magazine graag thuis ontvangen? Bezorg ons de juiste adresgegevens. Je vindt alle nummers van het magazine ook terug op onze website www.kasteeldursel.be.

Kasteel d'Ursel trakteert

Maandelijks trakteren we de abonnees van dit magazine op gratis kaarten voor evenementen in het kasteel én daarbuiten. Wie met onze groeten van gratis cultuur en ontspanning wil genieten kan zijn of haar e-mailadres opgeven.

Kasteel d'Ursel engageert

Wil je als vrijwilliger helpen in het kasteel? Dat kan! Onze vrijwilligers krijgen een forfaitaire kostenvergoeding en worden verzekerd. T 03 820 60 11 of kasteeldursel@admin.provant.be

Het poortgebouw

Het zogenaamde poortgebouw is het oudste, nog bewaarde bijgebouw op het domein d'Ursel. Het werd in 1728 gebouwd, samen met een gelijkaardige constructie langs de andere kant van de poort. Ze deden eeuwenlang dienst als mouterij en brouwerij van het kasteel. Rond 1900 werd de mouterij omgevormd tot werkplaats van de schrijnwerker van de hertog.

Tijdens de tweede helft van de 20ste eeuw geraakten de poortgebouwen steeds meer in verval. De brouwerij werd tijdens de jaren 1960 zelfs volledig gesloopt. Toen de provincie in 1994 het kasteel met het park kocht, bleef het voormalige werkhuis eigendom van de gemeente Bornem. Het gebouw dienst als fietsenstalling van het centrum voor jeugdtoerisme Het Laathof, maar geraakte steeds meer overwoekerd door klimop. In 1996 bezweek een deel van het dak onder de zware last van de begroeiing. Met het oog op restauratie droeg de gemeente vervolgens het gebouw kosteloos over aan het provinciebestuur. In 2000 werd het poortgebouw samen met het park en het jachtgebied van het domein d'Ursel als landschap beschermd.

Omdat de provincie haar inspanningen in eerste instantie concentreerde op het kasteel, werden de gaten in de gevels van het poortgebouw voorlopig met houten schutsels gedicht. De kapconstructie bleef echter blootgesteld aan regen en wind. Om het gebouw tegen verdere achteruitgang te beschermen, werd eind 2007 een tijdelijke dakconstructie geplaatst. De restauratie- en herbestemmingsplannen worden in 2008 getekend en zullen waarschijnlijk begin 2009 worden gerealiseerd.

Evenement

Van 16 mei tot 29 juni is het kasteel helemaal in de ban van de bedverhalen. We lichten alvast een tip van sluier.

Bedverhalen in het kasteel

Ik kan niet slapen.

Ik zal je wat voorlezen... of zal ik wat verzinnen?

Verhalen voor het slapen gaan... kunnen ook eng zijn... en pijn doen. Ze doen je dromen over wie er vroeger in dit bed lag. En wie dwaalde er door de gangen?

Te gast in een sprookjeskasteel... Over het bruggetje. Welkom in de grote inkomhal. Tussen de zuilen even binnenwippen in de Chinese zaal. Zalig. De trap op, de gangetjes in... sstt... Ze slapen al... Ja? Hmm... de kamers in.

Madame, ... zal ik je bed opmaken?

Justine, breng me wat chocolade.

Natuurlijk, madame!

Wat zie je? Wat hoor je? Wat is dat geluid...? Zit er iemand in de muurkast? Gluur maar in al die kamers met hun geschiedenissen en gedempte stemmen. Luister... gniffel... geniet.... Het slossen van bedienden.

Het smachten van de minnaars met de veelbetekende blikken. De geur van fris gewassen lakens en de toiletemmer.

Verhalen voor het slapengaan spreken niet enkel tot de verbeelding van kinderen. Bedverhalen zetten net zo goed volwassenen aan tot dromen over vervlogen tijden, verborgen verlangens of een ondenkbare toekomst. Ze kunnen je doen schrikken, ontroeren of net heel hard doen lachen. 'Bedverhalen in het kasteel' combineert de magie van het kasteel d'Ursel met springlevend figurentheatererfgoed.

Tentoonstelling

Figurentheater is de verzamelnaam voor onder andere poppen-, objecten- en schimmentheater. Het is het medium bij uitstek om dromen, verlangens, angsten en visioenen tastbaar te maken. Emoties en fantastische beelden worden er moeiteloos mee opgeroepen. De tentoonstelling loodst je doorheen een schitterend rariteitenkabinet met schimmige sprookjes, groteske verhalen en vrolijke nachtmerries. Van kelders tot slaapkamers sta je oog in oog met een halve eeuw poppen- en figurengeschiedenis. Na een lange winterslaap komen ze opnieuw tot leven en brengen ze als meestervertellers hun bedverhalen in het kasteel.

Curator Paul Contryn is een van de meest veelzijdige scenografen en figurenspelers van dit ogenblik. Hij is huisscenograaf bij figurentheater De Maan en voorzitter van Het Firmament. Hij werkt voor diverse theaters in binnen- en buitenland en talloze tv-programma's. Al jaren deelt hij tijdens de opleidingen van Het Firmament zijn enorme kennis en vaardigheden met de jongste generaties figurentheatermakers.

Data: elke zondag van 18 mei tot 29 juni 2008

Openingstijden: 11 tot 17 uur

Toegang: 5 euro per persoon, 1 euro voor kinderen tot 12 jaar

Theaternachten (16+)

Op zes avonden worden de slaapkamers van het kasteel omgetoverd tot het decor voor zinnenprikkelend figurentheater. Een lakei voert je langs acht korte bedverhalen door professionele en amateurgezelschappen. Samen bieden ze een staalkaart van wat figurentheater vandaag inhoudt: poppenspel, dans, mime, bewegende beelden, schaduwspel,... Elk verhaal is een poëtisch pareltje dat aanzet tot dromen. Vooraf of nadien kan je de tentoonstelling bezoeken en trakteren we nog met een glas champagne in de spiegelzaal.

Machteld Timmermans staat in voor de artistieke begeleiding van de theaternachten. Als actrice speelde ze bij o.a. Bronks, Het Ongerijmde en in verschillende televisieproducties. Ze geeft les bij Het Firmament en aan de Stedelijke Academie van Zaventem en regisseerde bij professionele en amateurgezelschappen.

Data: vrijdag 16 mei, zaterdag 17 mei, vrijdag 23 mei en zaterdag 24 mei, vrijdag 30 mei en zaterdag 31 mei 2008

Openingstijden: er starten groepen om 19 uur, 19.20 uur, 19.40 uur, 20 uur, 20.20 uur, 20.40 uur, 21 uur en 21.20 uur (maximum 20 personen per groep). Gelieve bij reservatie het gewenste uur te vermelden. Je kan vanaf 18.30 uur komen om alvast de tentoonstelling te bezoeken.

Toegang: 14 euro per persoon (inclusief tentoonstelling en champagne), niet voor kinderen.

In bed met...

Zeven zondagvoormiddagen lezen bekende kinderboekenauteurs voor uit eigen werk. Jonge bezoekers duiken samen met hen tussen de lakens voor de mooiste, spannendste en avontuurlijkste bedverhalen. Begeleiders kunnen meeluisteren of de tentoonstelling bezoeken. Het precieze programma verschijnt binnenkort op onze website en komt ook aan bod in het volgende magazine.

Data: elke zondag van 18 mei tot 29 juni 2008

Openingstijden: 10.30 tot 11 uur (sessie 1) en 11 tot 11.30 uur (sessie 2)

Toegang: 5 euro per persoon (ook voor kinderen)

Nocturnes

Bedrijven kunnen een exclusieve nocturne boeken in het kasteel (ontvangst met champagne, tentoonstellingsbezoek en themareceptie met intieme verrassingsacts). Meer informatie op 03 820 60 11 of kasteeldursel@admin.provant.be.

Groepsactiviteiten

Op weekdagen is de tentoonstelling geopend voor groepen na afspraak. Onze gids neemt je mee in de wereld van het figurentheater en laat je ook zelf de handen uit de mouwen steken. Afsluiten doen we met een glas champagne in de spiegelzaal.

Data: op weekdagen van 18 mei tot 29 juni 2008

Toegang: 8 euro per persoon (inclusief gids en champagne), maximum 20 personen per groep, minimum 100 euro per groep

Het Firmament

'Bedverhalen in het kasteel' is een organisatie van kasteel d'Ursel en Het Firmament, het huis voor figuren-, poppen- en objectentheater in Vlaanderen. Als erkende koepelorganisatie geeft Het Firmament aan deze veelzijdige, volwaardige en levende podiumkunst een zo groot mogelijke uitstraling en zichtbaarheid.

www.hetfirmament.be

Uit het archief

Tussen 1784 en 1790 was Philippe Secrétan huisleraar van Charles-Joseph, de latere hertog d'Ursel. Historica Marleen Sluydts las zijn dagboeken en schetst een portret van zijn verblijf bij de familie.

Dagboek van een idealist

Tussen 1778 en 1826 vulde de Zwitser Philippe Secrétan (1756-1826) maar liefst zesentwintig boekjes met persoonlijke aantekeningen. Hij toonde zich een gematigde libertijn en aanhanger van de Verlichtingsfilosofie, sympathiseerde met het gedachtegoed van de Franse revolutionairen, maar verafschuwde hun radicaliteit. Uit zijn dagboeken leren we dat hij een nogal stijve zedenpreker was, die boven alles een goed mens wilde zijn. Toch werd hij voortdurend teleurgesteld in zichzelf en zijn medemensen, omdat zijn idealen het telkens moesten afleggen tegen de realiteit van elke dag. Troost vond hij vooral in de kunst, de wetenschappen en de politiek.

Natuurlijk schreef Secrétan ook over zijn ervaringen als huisleraar of gouverneur, eerst bij de graaf van Wallmoden en later in dienst van Wolfgang-Guillaume d'Ursel. Niemand begreep trouwens waarom de hertog – een devoot katholiek – voor die taak een calvinist uitkoos. Was het een teken van tolerantie? Of een absoluut vertrouwen in de eerlijkheid en geschiktheid van de jongeman? We weten het niet.

Bij de familie d'Ursel werd Secrétan de gouverneur van een zevenjarige jongen die Charles-Joseph heette, maar die iedereen Pips noemde. Als leraar had hij volgens hem een belangrijke, maar zware taak. Hij moest altijd kalm en beheerst blijven. Hij moest een duidelijk lesplan opstellen en zich daaraan houden. Hij mocht zelf niet te veel praten, maar de leerling het antwoord laten zoeken. Hij moest steeds vriendelijk blijven en proberen de lessen plezierig te maken. Ideaal waren regelmatige, maar korte lessen. Als hij strafte, moest dat op een eerlijke en consequente manier gebeuren. Het was niet alleen zijn taak om het kind objectieve kennis bij te brengen, maar ook om het te leren een goed mens te zijn. De gouverneur moest dus zelf het goede voorbeeld geven.

Hertogin Flore d'Arenberg met haar kinderen
Charles-Joseph (Pips), Emilie en Louise

© Association de la Famille d'Ursel

Secrétan raakte er steeds meer van overtuigd dat kinderen beter in groep les zouden krijgen dan privé. In groep stimuleerden de leerlingen elkaars interesses en sloten ze vriendschappen, waardoor ze veel gelukkiger zouden zijn. Zijn voorkeur ging uit naar een pensionaat waar de leerlingen en de leraar als een grote familie in afzondering leefden, zodat ze zich volledig aan hun studie konden wijden. Zo'n pensionaat wilde hij zelf inrichten wanneer hij wegging bij de familie d'Ursel. Gouverneur wilde hij in ieder geval niet blijven: na enkele jaren was hij zijn aanstelling grondig beu en hij klaagde regelmatig dat hij zich gevangen voelde.

Het lessenpakket voor de jonge Pips was vrij zwaar. Er waren de ganse dag door lessen, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Gelukkig was er ook tijd om te spelen en te eten, maar een lesvrije dag was er niet bij. Het begon meteen na het opstaan om 7 uur met het overhoren van de catechismus. Daarna mocht Pips een kwartiertje besteden aan het ontbijt, om de rest van de morgen te vullen met lessen wiskunde, aardrijkskunde, schermen, Latijn, muziek of schoonschrift. Tussen 13 en 15 uur werd er geluncht, daarna kon hij even gaan wandelen. Om 17 uur had hij opnieuw een les Latijn en tussen 18 en 20 uur kreeg hij vier keer per week Duits. De andere dagen kon hij op dat moment met vriendjes spelen. De vakken werden regelmatig aangepast, maar de lestijden bleven min of meer hetzelfde.

Philippe Secrétan
© Musée historique de Lausanne

In de praktijk was Secrétan geen geweldige leraar. Uit de dagboeken blijkt dat de zorgvuldige planning regelmatig in het water viel. Hij had ook niet veel geduld met zijn leerling, die hij omschrijft als 'zwak van lichaam en geest', 'een onverbetterlijke babbelaar en zelfgenoegzaam op de koop toe'. Hij schold Pips regelmatig de huid vol en stuurde hem dan als straf naar bed, vooral wanneer hij weer maar eens in slaap was gevallen tijdens de les. Andere straffen waren een regime van water en brood, het afgeven van het zakgeld of een verbod om zijn moeder te zien.

Secrétan wilde een 'redelijke en beheerste' leraar zijn, maar slaagde daar slechts zelden in. Hij voerde zijn opdracht dan ook tegen zijn zin uit en werd veel te veel afgeleid door zijn eigen bezigheden. Hij werd met de jaren depressiever. Hij had geen vrouw, zijn carrière stelde niet veel voor en al zijn plannen schenen steeds gedwarsboomd te worden, nog het meest door hemzelf. Zijn gezondheid liet vaak te wensen over en de veelvuldige dieetregimes die hij zichzelf oplegde, hield hij nooit langer dan een paar dagen vol.

Daarbovenop worstelde hij met zijn gevoelens voor de hertogin, Flore d'Arenberg, die uitgroeiden tot 'een allesoverheersende passie'. Hij vulde zijn dagen met dagdromen over een onmogelijke liefde en schreef gedichten. Hij vermeldt in zijn dagboek ook een ongeval met een koets, waarmee de hertogin en hijzelf een avondtochtje maakten. Plots brak de as van de wagen en geschrokken liet de hertogin de teugels los, zodat de paarden op hol sloegen. Secrétan hield haar dicht tegen zich aangedrukt om haar toch een beetje te beschermen. De hertogin hield het hoofd echter koel en kreeg de teugels terug te pakken. De paarden stopten en alles liep goed af, al bekent de gouverneur dat hij eigenlijk had gewenst dat ze gevallen waren. Meer details durfde hij zijn dagboek niet toe te vertrouwen uit vrees betrappt te worden...

Om gezondheidsredenen ondernam het hertogelijke gezin van november 1786 tot september 1787 een reis naar Noord-Italië, Rome en vooral Napels, waar ze zeven maanden zouden verblijven. Secrétan vergezelde hen en

vulde zijn journalen met gedetailleerde beschrijvingen van kunstwerken, kerken en monumenten. De reis vormde echter het eindpunt van een gelukkige periode voor de familie. Bij hun terugkeer in de Nederlanden was er veel veranderd. Sinds enkele maanden was er protest tegen de hervormingen van de Oostenrijkse keizer Jozef II. Toen het ingehouden verzet uiteindelijk oversloeg naar de straat kwam de hertog persoonlijk tussenbeide en slaagde hij erin de gemoederen te bedaren. Zijn optreden maakte hem enorm populair, maar de keizer was minder opgezet met het verloop van de gebeurtenissen. Hij benoemde de hertog eind 1787 tot bevelhebber van het leger in Hongarije, dat werd aangevallen door de Turken. Hoewel hij gehoorzaamde aan zijn plicht als militair, was Wolfgang-Guillaume er zich terdege van bewust dat hij uit het land werd verbannen vanwege zijn te grote aanhang bij het volk.

Ondertussen bleef het onrustig in de Nederlanden én in Frankrijk. In juli 1789 moest Secrétan halsoverkop naar Parijs reizen om er de zus van Pips op te halen na het uitbreken van de revolutie. Hij zag hoe honderden arbeiders de Bastille sloopten en deed uitgebreid verslag van de chaos. Op 27 oktober van dat jaar was het ook raak in de Nederlanden: de patriotten versloegen het Oostenrijkse leger bij Turnhout en de Brabantse Omwenteling was begonnen. In een algemene sfeer van verdachtmaking werd Secrétan genoemd als lid van 'Pro Aris et Focis', het geheim genootschap dat het gewapend verzet tegen de Oostenrijkse regering zou organiseren. Hij werd opgepakt en bleek in het bezit te zijn van compromitterende documenten. Tijdens zijn ondervraging door de autoriteiten liet hij uiteindelijk de naam vallen van de hertogin, die volgens hem de documenten had gekopieerd. Ze werd prompt onder huisarrest geplaatst. Of de hertogin uiteindelijk schuldig was, werd nooit volledig opgehelderd. In november 1789 vierden de patriotten hun triomfantelijke intocht in Brussel en werd het onderzoek tegen haar stilgelegd.

Tijdens deze woelige gebeurtenissen hield Secrétan zijn dagboek niet meer bij. De aantekeningen hervatten pas in 1791, wanneer hij opnieuw in Zwitserland woonde. Na twaalf jaar gouverneurschap - waarvan de helft bij de familie d'Ursel - stichtte hij een gezin en bouwde hij aan een succesvolle juridische en politieke loopbaan. En natuurlijk bleef hij zijn dagboeken verder aanvullen, tot 16 januari 1826, luttele dagen voor zijn overlijden. (M.S.)

Archeologie

Trouwe bezoekers van het domein herinneren zich misschien nog de 'drooglegging' van de wallen en van de kasteelvijver in de winter van 2000-2001. Archeologe Joke Bungeneers, verbonden aan de dienst erfgoed, superviseerde de slibuiming.

Een duik in de kasteelvijver

Doorheen de geschiedenis hebben mensen vijvers, beken en grachten vaak gebruikt om er hun afval in kwijt te raken. Dat was in het kasteel d'Ursel niet anders. De latrines gaven rechtstreeks uit in de vijver, net zoals het 'moosgat', de afvoer van de keuken. Scherven verdwenen al wel eens stilletjes in de vijver. En waarschijnlijk vielen er af en toe dingen per ongeluk uit een open raam... Redenen genoeg voor de dienst erfgoed om te adviseren dat archeologen bij de ruiming van de dichtgeslibde waterpartijen een oogje in het zeil moesten houden.

Uit berekeningen was gebleken dat de vijver maar liefst 2.117 kubieke meter of meer dan 3500 ton slib bevatte. Het was natuurlijk onbegonnen werk om al dat materiaal uit te zeven. Steekproeven maakten vrij snel duidelijk dat de grootste concentraties archeologische resten aan de voet van het kasteel en aan de vijverranden lagen. Met de aannemer werd afgesproken dat een zone van ongeveer twee meter rond het kasteel door de archeologische ploeg met schop en truweel zou verplaatst worden. Ook aan de oevers was zo een 'veiligheidsmarge' voorzien.

Oeverafwerking

Zowel aan de voor- als de achterzijde van het kasteel begrenst een bakstenen muur de vijver. Achteraan verbindt een overloop met sluis de vijver met het grachtensysteem rond het domein. Centraal zijn nog restanten van een trap te zien. Wellicht lieten de d'Ursels hier in de vroege 18de eeuw een aanlegsteiger bouwen voor bootjes, waarmee de familie en hun gasten konden spelevaren op de vijver.

De twee zijkanten van de vijver zijn op een heel andere manier afgewerkt, met een oeverbeschoeiing uit hout en bouwpuin. Op zo'n dertig centimeter van elkaar zijn twee parallelle rijen palen, verbonden met vlechtwerk van takken, in de bodem geheid. Tussen die twee 'schermen' werd dan materiaal gestort. Behalve baksteen is hier

plaatselijk ook heel wat rood aardewerk voor gebruikt. Deze oeverafwerking verkeerde nog in goede staat en bleef in situ behouden. Tijdens de werken werd er naar gestreefd ze zo min mogelijk te beschadigen. Toch zijn er aanwijzingen dat ook hier bovengronds een natuurstenen balustrade heeft gestaan: hier en daar lagen natuurstenen fragmenten van een balustrade en van tuinvazen in de vijver, die ook te zien zijn op een vroeg 17de-eeuwse ets van het kasteel.

Gemetselde massieven in bak- en natuursteen

Een reeks rechthoekige bakstenen massieven die in een U-vorm om de achterzijde van het kasteel liggen zijn de funderingen van een groot terras dat in het begin van de 18de eeuw rond de noordvleugel werd aangebouwd.

Aan de westelijke oever, ter hoogte van de huidige zij-ingang, zijn over een afstand van 26 meter de restanten van een bakstenen muur vrijgelegd. Midden onder het brugje naar de zij-ingang ligt een zwaar, rechthoekig massief. Vermoedelijke gaat het om een keermuur en de fundering van een oudere brug naar de zij-ingang. Dat was waarschijnlijk een boogbrug, vergelijkbaar met die naar de hoofdingang, maar dan smaller en lager.

Kasteel

Op een aantal punten rondom het kasteel werd een sondering uitgevoerd naar de onderkant van de fundering. Er blijkt duidelijk uit dat het volledige gebouw ten opzichte van de vijverbodem relatief ondiep is gefundeerd, van circa dertig tot maximaal tachtig centimeter. De fundering is ook nauwelijks vertand. De onderste lagen bestaan bijna steeds uit witte natuursteen. Aan de buitenkant is geen aanlegseuf zichtbaar. Plaatselijk zijn aanwijzingen gevonden dat de stenen fundering boven op een houten paalfundering vertrekt.

Het materiaal

Tegen de muren van het kasteel kon je boven de natuurlijke bodem twee pakketten onderscheiden. De onderste laag, die niet verwijderd werd, bestaat voornamelijk uit zeer fijn bouwpuin: baksteengruis, mortel en kleine fragmentjes witte natuursteen. Ze was afgedekt met een zwarte sliblaag. Uit het slib werden duizenden scherven verzameld. Het gaat in hoofdzaak om glas, faience en porselein. Sporadisch komt wat rood geglazuurd of wit aardewerk voor.

Bij het glas herkennen we drinkgerei, allerhande types van flessen en enkele siervoorwerpen. Een aantal flessen zijn nog intact. Het gros van de vondsten is te dateren uit de 18de tot de vroege 20ste eeuw. Interessant is dat een aantal flessen en flesjes voor bier, limonade, medicijnen of parfum een inscriptie met de naam van de brouwer / leverancier dragen.

Het aardewerk omvat vooral serviesgoed, toiletgerei en vazen, kruikjes en andere siervoorwerpen. Hier vinden we geen intacte voorwerpen maar wel redelijk veel en grote fragmenten die toelaten diverse vormen archeologisch te reconstrueren. Ook in deze categorie zijn vooral de 18de en de 19de eeuw vertegenwoordigd. Het weinige oudere materiaal, 16de- en 17de-eeuws, is uiterst fragmentair.

Een speciale vermelding verdient een bijzonder sierlijk rococo wijvatervaatje in witte en zwarte marmer, te dateren rond 1750. Het lag in stukken en brokken onder het venster van de passage tussen de bibliotheek en het quartier bleu, waar in de 18de eeuw de kapel lag.

Het archeozoologisch materiaal stelt speciale problemen bij de interpretatie. Een klein aantal beenderen, afkomstig van grote zoogdieren, vertonen duidelijke kap- en snijsporen. Voor het overige moeten we rekening houden met de mogelijkheid dat het gaat om resten van de 'natuurlijke' bewoners van de vijver en het park.

Voorlopige conclusie

Uit het bouwhistorisch onderzoek weten we dat in de loop van de 18de eeuw twee ingrijpende verbouwingcampagnes plaatsvonden: in de periode 1710-1714 en in de periode 1761-1764. Het archeologische materiaal uit de puinlaag en de sliblaag rond het kasteel dateert voor het overgrote deel uit de 18de en de 19de eeuw. Ouder materiaal komt voor, maar is eerder schaars. Dit lijkt er op te wijzen dat tijdens de 18de-eeuwse werken de vijver niet alleen drooggelegd, maar ook geruimd is. Een groot deel van huishoudelijke afval dat in de vroegere bewoningsfasen ongetwijfeld in de gracht was gedumpt, is op die manier verdwenen.

Bij de interpretatie moeten we steeds terdege rekening houden met de specifieke vondstomstandigheden. We hebben hier geenszins te maken met een gesloten context: op elk tijdstip van de bewoningsgeschiedenis kan steeds materiaal van buitenaf mee in de vijver terechtgekomen zijn. Tijdens de verwerking van het materiaal zal ook speciale aandacht worden geschonken aan het mogelijke verband tussen de vindplaats buiten en de functie van de aangrenzende ruimtes binnen het kasteel. Intussen is de studie van een van de materialen, het porselein, gestart. Wordt dus vervolgd... (J.B.)

Historische huizen

Recent verscheen het boek *Hex, een prinselijk landgoed ontsluiterd*. Auteur Chris De Maegd neemt je mee op een virtuele wandeling door dit pareltje van de tuinkunst.

De vele schoonheden van Hex

Het kasteel van Hingene was de zomerrresidentie van de oudste, hertogelijke tak van de familie d'Ursel, terwijl de jongere zonen met grafelijke titel naar andere oorden uitzwermden. Eén daarvan is Hex, een schitterend landgoed in de gemeente Heks (Heers), tussen Tongeren, Borgloon en Sint-Truiden. Omdat het gelegen is op een helling van de Herkvallei, bieden de tuinen een weids uitzicht over Limburgs Haspengouw.

Hex kwam dankzij de nalatenschap van Ghislaine de Bousies, gravin Alfred II d'Ansembourg, in handen van haar neef wijlen graaf Michel d'Ursel en zijn echtgenote Nanda d'Ursel. Zij startten er met de rozencollectie en met de organisatie van de Tuindagen. Hun zoon Ghislain d'Ursel en zijn familie zetten deze traditie verder en beheren op voorbeeldige wijze hun als monument beschermde patrimonium.

Toen François-Charles de Velbruck in 1772 prinsbisschop van Luik was geworden kon hij het jachtpaviljoen dat hij er bezat uitbouwen tot een volwaardig landgoed met kasteel. Zijn erfgenamen breidden het uit en pasten het kasteel en de tuinen aan volgens de vereisten van hun tijd. De struc-

tuur van het U-vormig kasteel met erekoer en parterretuinen, de aanleg in terrassen, de moestuin en de lange dreef naar de Zavelberg (het hoogste punt van het landgoed) bleven echter grotendeels onveranderd. De huidige tuinen vervangen de 19de-eeuwse parterretuinen die zelf de opvolgers waren van de Franse tuinen van Velbruck. Ze werden aangelegd in 1913-1917 door de tuinarchitect Jules Janlet. Zijn opdracht kaderde in de restauratie van het kasteel dat na de verbouwingen in de 19de eeuw terug meer aansloot bij de tijd van Velbruck.

De grote parterretuinen in de as van de erekoer, de prinsentuin en de voortuin vertonen de neogeometrische stijl eigen aan die periode: duidelijke begrenzingen, uitgesproken lengte- en dwarsassen, liefde voor symmetrie, voorkeur voor de rechte lijn en voor de geometrische vorm. Dat manifesteert zich in de hoge, geschoren hagen van haagbeuk, de buxusbollen, de spiegelboogvormige grasperken, de bedden voor eenjarige bloemen omhoog door stroken gras of buxushaagjes, de kuipen met citrus-boompjes, sokkels met siervazen en beelden. Opvallend zijn de puttigroepjes van terracotta uit 1772 die de seizoenen, de elementen en de kunsten uitbeelden.

Het kasteel van Hex

© Jean-Pierre Gabriel, uit: *Hex, een prinselijk landgoed ontsluiterd*, Mercatorfonds 2007

Chris De Maegd, *Hex, een prinselijk landgoed ontsluit*, Mercatorfonds, 228 blz., ISBN 978 90 6153 744 1.

Het boek bestaat ook in Franse en Engelse vertaling (FR ISBN 978 90 6153 745 8 en ENG ISBN 978 90 6153 746 5).

De prijs bedraagt 49,95 euro (plus 8,53 euro verzendkosten). Meer informatie via fax 012 744 987 of gardens@hex.be

Het boek wordt ook verkocht tijdens de Planten-, rozen- en moestuinfeesten: 6, 7, 8 juni en 13, 14 september 2008, 10-18 uur (kassa sluit om 17 uur).

www.hex.be

Foto linksboven: reproductie van gouache door Jos Damien (1917), uit: *Hex, een landgoed ontsluit*, Mercatorfonds 2007 © Kris Van de Vorst

Vandaag ziet men een minder kleurrijke en vereenvoudigde versie van Janlet's aanleg, met minder eenjarige bloemen. Het kweken, planten en wisselen van seizoensbloemen is immers erg arbeidsintensief. Op de terrassen die Janlet op de zachte helling van de voortuin creëerde, werden ze bijvoorbeeld vervangen door strak gesnoeide hagen, wat gebeurde na advies van de tuinarchitect Jacques Wirtz.

De Chinese tuin kreeg zijn uitzicht pas in 1934. Het meest opvallende element is het paviljoen met gepolychromeerde houten beelden van een mandarijn met zijn knechtje, getekend door architect Emile Deshayé. De hoge, golvend gesnoeide taxushagen, het smalle kanaal en de 'flagstones' zijn kenmerkend voor de tuinstijl van het interbellum. In de besloten kleine rozentuin, aan de andere kant van de erekoer, bloeien enkele rozen uit de collectie waarvoor Hex bekend is. Verder winden er zich ook tientallen klimrozen rond de meer dan honderd meter lange balustrade van de ezelveide.

Die ezelveide en de manège zijn links en rechts van de grote parterretuin gescheiden door hoge, geschoren haagbeukhagen. De manège is een overblijfsel van de grote liefde voor paarden van de graven Alfred I, Gustave en Alfred II d'Ansembourg, tussen 1868 en 1944 de opeenvolgende eigenaars van Hex. Zij bezaten een stoeterij en specialiseerden zich in het verzorgen van gekwetste koerspaarden. De ezelveide was vroeger het terrein van de twee ezels die voor ruitwandelingen in het park werden ingespannen. Vandaag is deze plek vooral geliefd om het schitterende perspectief op het landschap.

De moestuin zelf is nagenoeg één hectare groot. In lange bedden worden groenten, kruiden en bloemen geteeld, naast oude fruitvariëteiten in snoei vormen: naantjes (een verbastering van *arbres nains* of dwergboompjes), spaliëruit, ook gelinte (tegen de fruitmuur) en tegengelinte (vrijstaand). In Hex kweekt men bovendien ook miskende of vergeten variëteiten als mispel, witte bosaardbei, gele framboos, witte kers, moerbeï, kardoer, warmoes. De kolen, knollen, wortelgroenten en bleekgroenten overwinteren in de aarden bedden van de gewelfde groentekelder onder het terras van de prinsentuin. Een zeldzaamheid!

De bijtuin, genaamd naar de korven die hier stonden, ligt achter de moestuin en de sterke helling ervan laat zien hoe nodig de terrasaanleg van het terrein was. De blikvanger hier is het Venusmonument. De blikvanger hier is het Venusmonument, waarin hergebruikte stenen van het grafmonument van prinsbisschop Velbruck werden ingemetseld. Dat grafmonument lag in de Engelse tuin (een

van de eerste in die stijl in ons land), die werd aangelegd om de Franse tuinen te verbinden met de Zavelberg.

Het contrast tussen beide tuinstijlen was groot: in de plaats van rede, orde en strakheid in de Franse tuinen overheersten in de Engelse tuin het gevoel, de kronkelende lijn en de ogenschijnlijke toevalligheid en natuurlijkheid. Er stonden veel banken, enkele rijmpjes en bersaunen, maar ook zogenaamde 'fabriekjes' of 'follies'. Sommige waren gebouwd ten tijde van Velbruck, maar zijn niet meer bewaard: een grafsteen voor zijn hond Spitz, een hermitage, een kunstmatige ruïne en een ijskelder. Twee bouwwerken van Joseph-Romain d'Ansembourg, neef en erfgenaam van Velbruck, overleefden wel: een Huwelijkszuil (als herinnering aan zijn huwelijk en erfenis) en een artificiële rots, die mogelijk verwijst naar de vrijmetselarij. Later werden beide bouwwerken geïntegreerd in het landschapspark dat de Engelse tuin verving.

Dat park was een opdracht van Alfred I d'Ansembourg die in 1868 het landgoed erfde en het korte tijd later moderniseerde. Hij liet het kasteel vernieuwen door de architect Chrétien Goevaert en een landschappelijk park ontwerpen door de tuinarchitect Louis Fuchs, de promotor van deze stijl. Tussen de bruine beukendreef, de platanendreef en de Zavelberg strekt zich nu de zacht hellende en licht golvende vallei van Fuchs uit. Ze zwenkt uit het zicht om de illusie te geven dat ze in de verte verder loopt. Samen met het grote aantal en de variëteit aan oude bomen, onder meer de twee achthonderd jaar oude eiken, behoort deze vallei tot de vele schoonheden van Hex. (C.D.M)

© Jean-Pierre Gabriel, uit: *Hex, een prinselijk landgoed ontsluit*, Mercatorfonds 2007

Groen

Het kasteel d'Ursel ligt in een park met bossen, dreven en waterpartijen en is daarom het ideale biotoop voor vleermuizen. Jorn Van Den Bogaert, domeinwachter bij de groendomeinen regio Mechelen, nam zijn 'batdetector' en trok eropuit.

Van grootoren, laatvliegers en dwergen

Vleermuizen zijn zoogdieren die behoren tot de groep van de handvleugeligen (in het Latijn Chiroptera), wat wil zeggen dat ze eigenlijk met hun handen vliegen. Hun vlieghuid is gespannen tussen de romp, de voor- en achterpoten en de staart, maar het grootste deel bevindt zich inderdaad tussen de zeer lange vingers.

Vleermuizen zijn nuttige dieren. Alle West-Europese soorten eten insecten, die tijdens de vlucht hun prooi via echolocatie opsporen. 's Zomers verorberen ze zo elke dag een kwart van hun lichaamsgewicht. Buiten Europa leven er ook soorten die zich voeden met vissen, muizen of amfibieën. Andere hebben dan weer een voorkeur voor fruit of nectar en leveren zo een belangrijke bijdrage bij de bestuiving van gewassen.

Ondertussen zijn vleermuizen beschermd en gelukkig maar, want ze zijn erg kwetsbaar. Zo planten ze zich bijvoorbeeld traag voort: jaarlijks worden er slechts één of twee jongen geboren en gemiddeld wordt een vleermuis maar viereenhalf jaar oud. Bovendien zijn ze heel gevoelig aan verstoring, in de winter kan dat zelfs hun dood betekenen. Tijdens hun winterslaap - in vochtige ruimtes zoals bunkers, forten en (ijs)kelders - vertraagt hun hartslag en verbruiken ze weinig energie. Maak je een vleermuis dan wakker of schijn je er te lang op met een warme lamp, dan stijgt hun lichaamstemperatuur. Als ze dan ook nog gaat rondvliegen, verliest ze veel energie. Die kan ze niet meer op niveau brengen omdat er in de winter vrijwel geen insecten zijn. In de zomer zijn de voornaamste bedreigingen het kappen van bomen en het gebruik van pesticiden en insecticiden. Ook de behandeling van zolders met chemische producten kan fataal zijn voor vleermuizen!

Wereldwijd zijn er ongeveer 1035 soorten, waarvan er 38 voorkomen in Europa en 21 in België. In en rond het kasteel werden maar liefst zes verschillende soorten aangetroffen: de watervleermuis, de laatvlieger, de gewone dwergvleermuis, de rosse vleermuis en de gewone grootoorvleermuis. In de kerk van Hingene, vlakbij het kasteeldomein, huist een zomerkolonie van de zeer zeldzame ingekorven vleermuis, die vermoedelijk ook in het park jaagt.

De speurtocht naar kasteelvleermuizen gebeurde op verschillende manieren. De aanleiding was de vondst van enkele dode exemplaren zowel op de gelijkvloerse als op de eerste verdieping. Ze werden gedetermineerd als de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis. Beide soorten hebben een voorkeur voor gebouwen: 'grootoren' leven op ruime zolders, terwijl de 'dwergen' graag in smalle openingen zitten, zoals spouwmuur en kieren. Omdat de grootoor nog jong was, zijn we zeker dat ze geboren werd op de kasteelzolder en dat er zich daar dus een kraamkolonie bevindt.

Grootoorvleermuizen in het kasteel © Jorn Van Den Bogaert

Tijdens een eerste controle overdag werden geen vleermuizen aangetroffen, maar wel grote hoeveelheden uitwerpselen op de nog te restaureren tweede verdieping. Momenteel is het plafond tussen die verdieping en de zolder gedemonteerd, zodat de uitwerpselen van de vreetplaatsen aan de dakbalken helemaal naar beneden vallen. Ze lijken sterk op muizenkeutels. De kleur varieert van bruin tot zwart en ze bevatten zeer fijne tot grove delen van insecten. Als je ze tussen je vingers verpulvert, vallen ze uiteen in kleine korreltjes, in tegenstelling tot die van muizen die gewoon aan de vingers blijven plakken. Tussen de uitwerpselen vonden we ook resten van vlindervleugels terug: een extra aanwijzing voor de aanwezigheid van grootoren, die graag vlinders eten.

Aangezien de vleermuizen zich overdag meestal verstoppen, gebeurde de tweede speurtocht 's nachts. Daarbij gebruikten we een 'batdetector', een toestel dat de ultrasonische geluiden van de vleermuis omzet in voor de mens hoorbare geluiden. De meeste vleermuissoorten zijn aan de hand van hun geluid te herkennen, al dan niet gecombineerd met andere waarnemingsgegevens zoals grootte, vlieghoogte en vlieggedrag. Uitgerekend de grootoorvleermuis is echter één van de weinige soorten, die zelfs met behulp van een batdetector moeilijk is waar te nemen, omdat haar zachte sonar slechts tot op een afstand van vijf meter hoorbaar is. Daardoor wordt ze regelmatig over het hoofd gezien en soms slechts bij toeval ontdekt. Toch vonden we elf grootoren, waarvan er enkele op de zolder aan het jagen waren.

Vermoedelijk telt de zomerkolonie ongeveer dertig volwassen exemplaren. Levende dwergvleermuizen hebben we niet gevonden, maar omdat ze diezelfde avond buiten wel volop rondvlogen, denken we dat er ook in het kasteel een kolonie huist.

De Gewone Grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) is een middelgrote vleermuis die – niet geheel onverwacht – vooral te herkennen is aan haar extreem lange oren. Ze nemen zelfs ongeveer drie vierde van de totale lichaamslengte in. Ook de wetenschappelijke benaming is één en al oor. De geslachtsnaam *Plecotus* is Grieks en betekent 'gevouwen oor'. Tijdens de winterslaap vouwt de grootoorvleermuis haar oren onder haar vleugels, om warmteverlies te vermijden en de lichaamstemperatuur constant te houden. De soortnaam *auritus* komt van het Latijnse 'auris' of oor en betekent 'langorig'. De Grootoorvleermuis is een soort die op de rode lijst van bedreigde zoogdieren staat, maar toch vrijwel overal in Vlaanderen voorkomt.

De aanwezigheid van vleermuizen in het kasteel vormt geen bedreiging voor bezoekers of voor het interieur. Ze knagen niet, zorgen niet voor geurhinder en zijn ongevaarlijk. En in tegenstelling tot wat soms wordt beweerd, blijven vleermuizen liever ver uit de buurt van een menselijke haardos. Eentje legde vorige zomer haar grote oren wel te luister tijdens een concert van Walter Boeykens, maar dat was wellicht een heel zeldzame soort... (J.V.D.B)

Muziek in het kasteel

de **Filharmonie**
ROYAL FLEMISH PHILHARMONIC

Meer informatie over deze concerten vind je in de seizoenbrochure 2007-2008. Je kan deze gratis brochure aanvragen op 03 820 60 11 of nalezen op www.kasteeldursel.be onder 'Muziek'

Finarovsky strijkkwartet & Birgit Langenhuysen (altmezzo)

Zondag 10 februari 2008 - 15 uur - 12 / 10 euro

De altmezzo Birgit Langenhuysen is sinds 1992 verbonden aan het koor van de Vlaamse Opera. Tijdens dit concert wordt ze begeleid door vier collega's uit het orkest van die instelling: Leonid Kerbel (viool), Reinilde Leyers (viool), Stephan Uelpenich (altviool) en Muriel Bialek (cello). Samen vormen ze het Finarovsky strijkkwartet, dat alom wordt geprezen om zijn warme, intense klank, eigenzinnige interpretatie en passionele vertolking.

Info en reservatie: Kasteel d'Ursel, 03 820 60 11, www.kasteeldursel.be

Landini Strijkkwartet

Zondag 24 februari 2008 - 11 uur - 10 / 8 euro

Sinds 2006 vormen Jenny Spanoghe (viool), Hans De Vos (viool), Eva Van de Ven (altviool) en Marijke Goonissen (cello) het Landini strijkkwartet. Het concertrepertoire van deze eminente musici bestaat uit de grote werken van de twintigste en eenentwintigste eeuw, met een bijzondere aandacht voor de hedendaagse Belgische strijkkwartetten.

Info en reservatie: Duo Landini, 03 889 98 03, jennyspanoghe@skynet.be

Ensemble Cannamella

The Vision of Delight

Zondag 2 maart 2008 - 11 uur - 13 / 11 euro

Ensemble Cannamella steunt op blokfluiten en dubbelrietblad-instrumenten. 'The Vision of Delight' laat zich inspireren door de favoriete spektakels van de Engelse hovelingen in de 16de en 17de eeuw: de 'Masks' of maskerades, feestelijkheden voor en door het hof, die bestonden uit muziek, theater, dans, zang en poëzie.

Info en reservatie: CC Ter Dilft, 03 890 69 30, www.terdilft.be

Frank Vanhove (fluit), Piet Van Bockstal (hobo), Nestor Janssens (klarinet), Graziano Moretto (fagot) & Eliz Erkalp (hoorn)

Zondag 9 maart 2008 - 15 uur - 12 / 10 euro

Voor het laatste kamermuziekconcert van deze reeks presenteren vijf blazers van de Filharmonie enkele kleppers uit het kwintetrepertoire. Luisterplezier is verzekerd in dit rijkelijk geschakeerde programma. Taffanel zorgt voor een streep tintelende precisie, Barbers glanzende melodieën leiden de zomer in en Nielsen sluit af met een handvol muzikale curiosa.

Info en reservatie, Kasteel d'Ursel, 03 820 60 11, www.kasteeldursel.be

Trio Debussy & Liesbeth Devos (sopraan)

Zondag 6 april 2008 - 15 uur - 12 / 10 euro

De jonge sopraan Liesbeth Devos is de derde solist van de Vlaamse Opera die dit seizoen in het kasteel te gast is. Ze wordt hier begeleid door het Trio Debussy. Arielle Valibouse en Francis Poskin ontmoetten elkaar in het orkest van de Vlaamse Opera en vormen al enkele jaren een bijzonder duo. Dit kleurrijke klankpalet van de fluit en de harp wordt versterkt door altvioliste Béatrice Derolez.

Info en reservatie, Kasteel d'Ursel, 03 820 60 11, www.kasteeldursel.be

Soetkin Baptist (zang) & Peter Jeurissen (piano)

Impression Soleil Couchant

Zondag 4 mei 2008 - 11 uur - 10 / 8 euro

Soetkin Baptist en Peter Jeurissen delen hun liefde voor kamermuziek en voor het lied in het bijzonder. Met 'Impression Soleil Couchant' brengt het duo impressionistische liederen van onder andere Henri Duparc, Claude Debussy en Gabriël Fauré, die je meenemen in een rijke klankwereld van kleur, emotie en extase.

Info en reservatie: CC Ter Dilft, 03 890 69 30, www.terdilft.be

© Ensemble Cannamella

Fotowedstrijd

Wil je ook deelnemen aan deze wedstrijd? Stuur dan voor 1 april 2008 je inzending per post of per mail naar het kasteel d'Ursel.

'De mooiste' bekroont telkens de foto met de scherpste opname, de beste belichting, de fraaiste compositie. Om 'de leukste' te worden heb je dan weer originaliteit, een tegendraadse blik en een vleugje humor nodig. Enkel foto's gemaakt in het kasteel of op het domein d'Ursel komen in aanmerking.

De jury bestaat uit Christoph Ruys (directeur FotoMuseum Provincie Antwerpen), Jos Winckelmans (onze kasteelfotograaf) en Koen De Vlieger (beheerder kasteel d'Ursel).

Beide winnaars ontvangen een restaurantbon van 25 euro, deze keer geschonken door De Gouwe Luzzi, Reek 82, 2880 Bornem (Buitenland), 03 899 69 66, www.degouweluzzi.be

In elk magazine selecteren we 'de mooiste' en 'de leukste' foto. De overige inzendingen vind je op de website, onder de rubriek 'In beeld'.

Foto's: Rita Bredael uit Temse (boven) en Francis Van Kerckhoven uit Meise (onder)

Kalender

februari - maart - april 2008

7 februari	Gegidste rondleiding voor individuele bezoekers (na reservatie)
10 februari	Concert Finarovsky strijkkwartet & Birgit Langenhuysen
24 februari	Concert Landini Strijkkwartet
2 maart	Concert Ensemble Cannamella 'The Vision of delight'
6 maart	Gegidste rondleiding voor individuele bezoekers (na reservatie)
9 maart	Concert deFilharmonie chambreert
3 april	Gegidste rondleiding voor individuele bezoekers (na reservatie)
6 april	Concert Trio Debussy & Liesbeth Devos
1 mei	Gegidste rondleiding voor individuele bezoekers (na reservatie)
4 mei	Concert Soetkin Baptist & Peter Jeurissen 'Impression Soleil Couchant'
16 mei tot 29 juni	Bedverhalen in het kasteel

Departement Cultuur | Kasteel d'Ursel
Wolfgang d'Urselstraat 9 | B-2880 Hingene | België
T 03 820 60 11 | F 03 820 60 15
kasteeldursel@admin.provant.be
www.kasteeldursel.be

Kasteel d'Ursel. Beleef het bij ons.